

A KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA (KEK)

I. rész: HITÜNK MEGVALLÁSA

a./ HISZEK – HISZÜNK

Kereső ember
Kinyilatkoztatás
Hitben adott válasz

Isten az embert *önmagának* teremtette, saját képmására és hasonlatosságára azért, hogy saját isteni életének részévé tegye. Meg akarta osztani a végtelen szerető Isten saját szeretetét, örömét és boldogságát az emberrel. Az ember tehát úgy lett megteremtve, hogy boldogságát, életének célját csak Istenben találja és találhatja meg. „*Magadnak teremtettél minket, és nyugtalan a mi szívünk amíg meg nem nyugszik tebenned.*” -mondja Szt. Ágoston. (KEK 1-25)

A bűn miatt az ember „boldog” kapcsolata Istennel megszakadt, megtört, - melynek súlyos következményei lettek - azonban a szívébe oltott vágy megmaradt. Ez az oka annak, hogy az ember – bár keresi – de meg nem találja boldogságát a földi teremtésben, nem elégíti ki a földi lét. Mivel Isten **hasonlónak teremtette önmagához**, így képessé vált arra, hogy értelmével az őt körülvevő világból következtetni tudjon Isten létére. Ezért kutatja életének célját és létének okát, amelyet közvetve a teremtett világból és az emberi személy vizsgálatával felfedezhet és meg is találhat. (KEK 46, 47) Belé van kódolva az **Isten utáni vágy**, a szépség utáni vágy, az igazság keresése, a szeretet, a jó és a tisztaság vágya is. Ez csak az emberi személy sajátja, amely a teremtés csúcán helyezkedik el. Képes döntéseket hozni, **szabad akarattal** rendelkezik, hiszen Isten **értelemmel** ruházta fel őt és képessé tette ezek felismerésére és keresésére. (KEK 27, 44)

Isten az embert bukása után sem hagyta magára, sőt minden bukása után megmutatja számára a biztató jövőt, s kapcsolatot keres az emberrel, vonzza őt, nemcsak a teremtett anyagi világon keresztül, hanem a történelem folyamán fokozatosan (mint egy jó pedagógus) „**kinyilatkoztatja**” önmagát neki. (KEK 69) Lyoni Szt. Iréneusz szerint ennek az isteni pedagógiának a lényege, hogy „*hozzászoktassa*” az embert az isteni valóságokhoz, az isteni titkokhoz, majd Isten Fiának emberré válásához. Isten, aki az egész emberiség megmentésén munkálkodik, szövetséget köt *Noéval, Ábrahámmal, Mózással*. Ennek érdekében választja ki a zsidó népet is, mint „*gyökeret*”, amelybe majd beoltást nyernek a hitre eljutott pogányok is, később majd az Egyház egységében. (KEK 72) A nép vezetőin, bírácin, királyain, és végül prófétái által közölte akarátát, törvényeit, célját az emberrel és megtanította, hogy hogyan imádjá, szeresse őt, hogyan éljen a földön. Reményt adott már az első emberpárnak is, hogy lesz majd **Valaki**, akit küld, aki mindig velük lesz, aki vezetni és szeretni fogja őket, s majd betölti az embernek az Isten utáni vágyát.

A választott népet, a zsidó népet, mint idősebb testvéreinket, fokozatosan készíti fel Isten az Ő Fiának eljövételére, aki által Isten végérvényesen kinyilatkoztatja, vagyis feltárja önmagát és a Szentlélekben mindenkit meghív a vele való teljes életközösségre – hiszen Krisztusban és Krisztusért teremtett mindent az égen és a földön. (KEK 73)

Az **Őszövetség**, amelyet Isten Mózással kötött a Sínai hegyen, és a választott zsidó nép egész története: várakozás erre a Valakire, felkészülés erre a Szabadítóra, Megváltóra, Messiásra. Ez a világ **első adventje**, várakozása erre az „eljövételre”. Ezt a folyamatot a történelemben, amikor Isten közli önmagát, akarátát az emberrel hívjuk **kinyilatkoztatásnak**. Az ember, és az emberek bűnei sem akadályozhatják meg Istent, hogy tervét végrehajtsa, legfeljebb csak késleltethetik azt. (Valahogy úgy kell felfogni mint a mai korban használt GPS-t, amelyet ha a gépkocsivezető nem követ, elhangzik az „újratervezés” folyamata és folytatódik az út a cél felé, mindaddig míg meg nem érkezik.) Isten végtelenül **hűséges** és **türelmes**, hiszen ő teremtette az időt is és szeretne mindenkit üdvözíteni.

Isten a kinyilatkoztatást Jézus Krisztusban teljesíti be, majd az Ő Egyházában, a Szentlélek által folytatja, s ezt az időszakot hívjuk **Újszövetség** időszakának, - amelyben ma is élünk - amikor a szövetséget Isten Krisztusban köti meg, az új népével, Krisztus követőivel keresztáldozata révén.

Krisztus ezt a Kinyilatkoztatást az apostolokra bízta, s meghagyta, hogy a pünkösdkor, a *Szentlélek kiáradásakor*, annak megvilágosító kegyelmétől eltelve adják tovább. A tanítást később leírták, összegyűjtötték, hogy el ne vesszen, s ezt a tanítást hívjuk **Szentírásnak**, s azt a közösséget, amelyben ezt a hitünket megéljük és a Szentlélek kegyelmeit megkapjuk **Egyháznak**, illetve **Anyaszentegyháznak**. Az apostolok által továbbadott tanítást, igehirdetést őriznünk kell az idők végezetéig, s ezt a Szentlélek erejében megvalósuló továbbadást, a tanítás kifejtését nevezzük **Szenthagyománynak**, amely a szent atyák tanításaiban jelenik meg. (KEK 97)

A Szentírás és a Szenthagyomány szorosan összekapcsolódik, egymásra épül és mindkettő ugyanazon forrásból ered, hiszen Jézus megígérte: az övéivel marad „*mindennap a világ végéig.*” (Mt 28,20)

Az **Egyház Tanítóhivatalának** a feladata, hogy szentül őrizze, és a Szentlélek segítségével hűen kifejtse az isteni Szót, s mindazt, amit hinnünk kell, ahogy Krisztus mondta „*Aki titeket hallgat, engem hallgat.*” (Lk 10,16) A Tanítóhivatal tagjai a Péter utódjával (Róma püspökével, a római pápával) közösségben lévő püspökök testülete, ők tárják elénk és magyarázzák azokat az isteni igazságokat, amelyek a Krisztus által ránk hagyományozott tanításban rejlenek. (KEK 100) A **Szentlélek segítségével** csak fokozatosan értjük meg ezeknek a tanításoknak is a mélyebb értelmét, lényegét. Ahogyan növekedünk a megértésben, úgy növekszünk hitben is a Szentlélek segítségével. Ez a fokozatosság jelen van az Egyház történelmében és hitében is. A Szentlélek által egyre jobban és tisztábban értjük meg a Krisztus által adott tanítást.

A kinyilatkoztatás tehát elkezdődik az Ószövetségben és az Újszövetségben folytatódik egészen az utolsó apostol, János apostol haláláig. A későbbi időszakok ezeknek a tanításoknak, kinyilatkoztatásoknak a mélyebb értelmezése, újat nem tesznek hozzá. Szerzőjük maga az Isten, hiszen Ő kezdeményezi, Ő „**sugalmazza**” embereken keresztül a Szentlélek segítségével (KEK 135), ezért tehát ha vizsgáljuk a Szentírás egyes részeit, nem vonatkoztathatunk el az egésztől, mert együtt alkotják az egészet, s az Egyház élő hagyományával összhangban kell olvasni, és értelmezni. Ismerni kell a korokat, szokásokat, a korabeli nyelvet stb. ezért van szükség a szentírás magyarázatára. Azok az írások, amelyek ezeknek a követelményeknek nem feleltek meg **apokrif** iratoknak mondjuk, melyekbe nem valóságos elemek is keveredhettek. Azokat a könyveket tehát, amelyeket az Egyház a Szentírás könyvei közé sorol az egyház **kánonjának** nevezzük. Ószövetségi könyvek közül 46, az Újszövetségi könyvek közül pedig 27 könyv került ebbe. A **Biblia** tehát a katolikusok számára ezeket a kanonizált könyveket jelentik, melyek mind Istentől származóak, a Szentlélektől sugalmazott írások, valóságosak, melyek arra hivatottak, hogy a bűntől megsebzett ember megismerje Istent és az Ő akaratát, megszeresse az Ő egyszülött Fiát, Jézus Krisztust, és eljusson hozzá az örök életre, Isten Országába. Ezt Jézus véres kereszttáldozatával szerezte meg számunkra és az általa meghívott apostolokra hagyományozta, akik ezt Egyházában őrzik, s Isten a Szentlélek által árasztja új népére a kegyelmi adományait, ajándékait az idők végéig. Ez az Egyház, a Péter által kősziklára épített, - vagyis Jézus Krisztusra épített – **egyetemes, szent Anyaszentegyházunk**, s keresztelésünk folytán ennek vagyunk tagjai.

Az Egyház ezeket az írásokat mindig úgy tisztelte, mint Krisztust magát, mint Krisztus testét, hiszen ugyanúgy táplálja és irányítja egész keresztény életünket. (KEK 141)

Ismerünk az Egyház történelmében ún. *magánkinyilatkoztatásokat*, amelyeket egy-egy szent életű személy kapott, ez azonban nem tesz hozzá semmit és nem vesz el semmit a Krisztus által adott tanításból, esetleg csak kiemel egyes, annak a kornak a számára szóló hitigazságot, mint pl. a lengyel szentté avatott Faustina nővér, vagy nagy szentünk **Assisi Szent Ferenc**, ő is csak az evangélium által felfedezett igazságokat élte és hirdette, amelyeket Isten az ő különleges kegyelmeivel meg is erősített. Mindenkor a cél, hogy az Egyházban és a világban a hit életét fellendítse, megerősítse.

Isten keresésére, meghívására az ember megfelelő válasza a **hit**, amelyben elfogadjuk Isten meghívását, ráhagyatkozunk Istenre, vagyis engedelmeskedünk neki. Ennek a ráhagyatkozásnak a példája *Ábrahám és Mária*, melyet hitünkben nekünk is követnünk kell. „*Higgyetek Istenben, higgyetek bennem is*” (Jn 14,1) - mondta Jézus.

Mivel Isten az embert közösségbe teremtette, hitünket is az **Egyház** közösségében kell megélnünk hittestvéreinkkel együtt, elfogadva az Egyház hitét, kincsének ajándékait. Megélt hitünkről azonban tanúságot kell tennünk minden ember előtt, megismertetve velük reménységünk okát, és hitünk örömét. Ez minden megkeresztelt ember hivatása és kötelessége. „*Menjetek el az egész világra és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek.*” (Mk 16,15) Ehhez azonban ismerni kell hitünket és hitünk igazságait.

Szent Ferenc és a többi **szentek** is Jézus tanításainak hű követésében, az Egyház gyermekeként jutottak el Isten Országába Krisztushoz és az Ő Atyjához, a mi Atyánkhoz, és életükkel példát mutattak nekünk, hogy hasonlóképpen cselekedjünk. Ők azok, akik „világító testekként” mutatják az utat Isten felé.

M E L L É K L E T

Szt. Ferenc Int 26,1 Boldog az a szolga, aki bizalommal van a római Szentegyház előírásai szerint dicséretesen élő klerikusok iránt.

Reg 7 Mint „bűnbánó testvérek és nővérek”, éppen hivatásuk értelmében, az Evangélium életerejétől áthatva, gondolatvilágukat és cselekedeteiket Krisztuséhoz alakítják.

KEK 27 Az Isten utáni vágy az ember szívébe van írva, mert Istentől és az Istenért teremtett; Isten pedig szüntelenül hívogatja magához az embert, és az ember csak Istenben találja meg az igazságot és a boldogságot, amelyet szüntelenül keres.

KEK 44 Az ember természete és hivatása alapján vallásos lény. Mivel pedig az ember Istentől jön és Istenhez megy, csak akkor él teljesen emberi életet, ha szabadon kapcsolatban él Istennel.

KEK 46 Amikor az ember hallgatja a teremtmények üzenetét és lelkiismerete szavát, eljuthat Isten létének bizonyosságára, aki mindenek oka és célja.

KEK 36, 47 Az Egyház tanítja, hogy az egy és igaz Istent, Teremtőnket és Urunkat művei által az emberi értelem természetes fényével bizonyosan meg lehet ismerni.

KEK 69 Isten úgy nyilatkoztatta ki magát az embernek, hogy misztériumát cselekedetekkel és szavakkal fokozatosan közölte vele.

KEK 72 Isten kiválasztotta Ábrahámot, szövetségre lépett vele és utódaival. Belőle formálta meg népét, melynek Mózes által kinyilatkoztatta törvényét. E népet a próféták által készítette elő az egész emberi nemnek szánt üdvösség fogadására.

KEK 73 Isten a Fiát küldve nyilatkoztatta ki magát teljesen, akiben örökre megalapította Szövetségét. Ő az Atya végleges Igéje, s így utána nincs Kinyilatkoztatás.

KEK 97 „A Szentagyomány és a Szentírás Isten Igéjének egyetlen szent letéteményét alkotják”, (*Dei Verbum 10*) melyben, mint tükörben szemléli a zarándok Egyház Istent, minden gazdagságának forrását.

KEK 100 Isten Igéje hiteles magyarázatának feladata egyedül az egyházi Tanítóhivatalra, a Római Pápára és a velük közösségben lévő püspökökre bízott.

KEK 135 „Szentírás Isten Igéjét tartalmazza, és sugalmazott lévén, valóban Isten szava” (*Dei Verbum 24*).

KEK 140 A két szövetség egysége Isten tervének és kinyilatkoztatásának egységéből következik. Az ószövetség előkészíti az újat, ez pedig beteljesíti az ószövetséget; kölcsönösen megvilágítják egymást; mindkettő Isten valóságos Igéje.

KEK 141 „Az Egyház mindenkor úgy tisztelte a Szentírást, mint magát az Úr testét” (*Dei Verbum 21*); mindkettő táplálja és vezérli az egész keresztény életet. „A te igéd lámpás a lábamnak és világosság ösvényeimnek (*Zsolt 119,105*).

KEK 179 A hit Isten természetfölötti ajándéka. Ahhoz, hogy hinni tudjon, az embernek szüksége van a Szentlélek belső segítségére.

KEK 181 „Hinni” egyházi cselekedet. Az Egyház hite megelőzi, szüli, fenntartja és táplálja hitünket. Az Egyház minden hívő Anyja. „Már nem lehet Isten Atyja annak, akinek nem Anyja az Egyház” (*Karthágói Szt. Ciprián*).

Szent Ferenc: Imádság, dicséret és hálaadás

Mindenható, szentséges, magasságos és fölséges Istenünk, szent (vö. Jn 17,11) és igazságos Atya, égnek és földnek Ura és királya, (vö. Mt 11,25) hálát adunk neked önmagadért, mivel szent akaratodból és a Szentlélekkel egyetlen Fiad által megteremtettél minden szellemi és anyagi létezőt, és bennünket is képedre és hasonlatosságodra teremtve a paradicsomba helyeztél (vö. Ter. 1,26; 2,15).

Mi pedig saját hibánkból elbuktunk

(1Reg 23,1)

Szent Ferenc: Naphimnusz avagy a Teremtő dicsérete

Mindenható, fölséges és jóságos Úr,
 Tiéd a dicséret, dicsőség és imádás,
 És minden áldás.
 Minden egyedül téged illet, Fölség,
 És nem méltó az ember, hogy nevedet kimondja.

Áldott légy, Uram, s minden alkotásod,
 Legfőképpen urunk-bátyánk, a Nap,
 Aki a nappalt adja
 és aki reánk deríti a te világosságod.
 És szép ő és sugárzó, nagy ragyogással ékes:
 A te képed, Fölséges.

Áldjon, Uram téged Hold nénénk
 és minden csillaga az égnek:
 Őket az égen alkotta kezéd fényesnek,
 drágaszépnek!

Áldjon, Uram, tégedet Szél öcsénk,
 Levegő, felhő, jó és rút idő,
 kik által élteted minden te alkotásodat.

Áldjon, Uram, tégedet Víz hűgunk,
 oly nagyon hasznos ő,
 oly drága, tiszta és alázatos.
 Áldjon, Uram, Tűz bátyánk:
 Vele gyújtasz világot éjszakán.
 És szép ő és erős, hatalmas és vidám.

Áldjon, Uram, téged Földanya nénénk,
 Ki minket hord és enni ad.
 És mindennemű gyümölcsöt terem,
 füveket és színes virágokat.

Áldjon, Uram téged minden ember,
 ki szerelmedért másnak megbocsát.
 És aki túr gyötrelmet, nyavalyát.
 Boldogok, kik túrnek békességgel,
 Mert tőled nyernek majd, Fölséges, koronát.

Áldjon, Uram, nővérünk, a testi halál,
 Aki elől élő ember el nem futhat.
 Akik halálos bűnben halnak meg, jaj azoknak,
 És boldogok, akik magukat megadták
 te szent akaratodnak,
 Második halál nem fog fájni azoknak.
 Dicsérjétek Uramat és áldjátok,
 És mondjátok hálát neki,
 és nagy alázatosan szolgáljátok.

(Sík Sándor ford., módosítással)

Irodalom:

A Katolikus Egyház katekizmusa (KEK) Budapest, Szent István Társ. 2013.
A Ferences Világi Rend Regulája... (Reg) Budapest, FVR OT 2002.
Assisi Szent Ferenc Művei Újvidék, Szeged, Csíksomlyó Agapé 1992.

